

IMPLEMENTAREA REGISTRULUI DE STAT AL ACTELOR LOCALE - IMPACT  I PROVOC RI

THE IMPLEMENTATION OF THE REGISTER OF LOCAL ACTS - IMPACT AND CHALLENGES

CZU: 35.007: 352 (478)

Diana CHIRIAC,
doctorand ,
Academia de Administrare Public 

SUMMARY

The article analyzes one of the legal mechanisms for the transparency of decision - making process at local level. The registration and publication of the acts issued / adopted by the local authorities of the first and second level of public administration became an obligation or non-observance of these norms (violation of the provisions of the Law on local public administration) entails contravention sanction.

Keywords: transparency, decision - making process, local public authorities, local acts, publication, fine.

REZUMAT

 n acest articol este analizat unul dintre mecanismele legale de transparentizare a procesului decizional la nivel local.  nregistrarea  i publicarea actelor emise/adoptate de către autoritățile administrației publice locale de nivelul  nt i  i al doilea a devenit o obliga ie, or nerespectarea acestor norme ( nc lcarea prevederilor Legii privind administrația publică locală) atrage după sine sancțiunea contraven ional .

Cuvinte-cheie: transparen  , proces decizional, autorit  i publice locale, acte locale, publicare, amendă.

Documentele de politici sunt elaborate în scopul descrierii  i analizei problemelor existente, identificării obiectivelor aferente problemei vizate, definirii statului  i societ  ii.  ntru realizarea acestora a fost elaborată  i este implementată Strategia privind Reforma administrației publice pentru anii 2016-2020. Prin programul său de activitate pentru perioada 2016-2018, Guvernul Republicii Moldova  i-a asumat angajamentul să continue eficientizarea administrației publice pentru a oferi cet  enilor servicii la cel mai înalt nivel în conformitate cu practicile democra iilor europene.  in nd cont

de faptul că scopul reformei administrației publice este de a consolida administrația publică aplic nd standardele  i regulile Uniunii Europene, principiile care stau la baza implementării prezentei Strategii reflectă principiile bunei guvernări recunoscute  i aplicate la nivelul Uniunii Europene prin Carta Albă a Guvernării  i prin Ghidul privind calitatea administrației publice, ambele documente aprobate de Comisia Europeană,  i principiile pentru guvernare la nivel local, recomandate de Consiliul Europei. [1]

Strategia se întemeiază pe principile de bază enunțate în actele locale  i

internaționale la care Republica Moldova este parte. Potrivit componentei privind *responsabilizarea administrației publice*, transparența în procesul decizional a devenit un deziderat al guvernării în condițiile unui stat de drept. Respectiv, conform Strategiei, deciziile trebuie să fie formulate, aprobate și puse în aplicare urmând reguli și proceduri clare. Toată informația cu caracter public este accesibilă. Informația privind deciziile, implementarea politicilor și rezultatele este disponibilă publicului larg, astfel încât orice cetățean să aibă posibilitatea de a supraveghea și de a contribui la activitatea autorităților publice centrale și locale. Anume, în acest scop și în virtutea acestuia a fost elaborat Registrul de Stat al actelor locale.

Întru executarea prevederilor Legii nr. 161 din 07 iulie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 672 din 28.08.2017 pentru aprobarea regulamentelor cu privire la Registrul de Stat al actelor locale, a fost aprobat Regulamentul cu privire la modul de ținere a Registrului de Stat al actelor locale și a Regulamentului cu privire la evidența actelor supuse controlului administrativ de legalitate.

Potrivit actelor normative enunțate, autoritățile executive desemnează persoane responsabile și supleanții acestora de înregistrarea și publicarea actelor emise în RSAL (electronic), comunicând informația Cancelariei de Stat.

Autoritățile administrației publice locale de nivelul al doilea urmează să includă în RSAL toate actele cu caracter normativ, în vigoare până la intrarea în vigoare a Legii nr. 161/2016, în termen de 36 de luni de la data intrării în vigoare a legii în cauză. Astfel, legiuitorul oferă un termen pentru publicarea actelor adoptate de APL II. Considerăm termenul în cauză unul rezonabil pentru a transparentiza procesele decizionale anterioare survenirii pârgheii legale.

Autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi urmează să includă în RSAL

actele cu caracter normativ în vigoare, adoptate anterior intrării Legii nr. 161/2016. Potrivit calculelor, Registrul de Stat al actelor locale a intrat în vigoare la data de 28 octombrie 2018.

Este de menționat că toate actele administrative vor fi publicate în limba de stat (conform art. 13 din Constituție, limba de stat este limba moldovenească, funcționând pe baza grafiei latine). Autoritățile din unitatea teritorială cu statut special vor include actele sale în una din limbile stabilite de legislația cu privire la unitatea teritorială cu statut special, cu asigurarea traducerii în limba de stat. Astfel, prin actul normativ în discuție, autoritățile administrației publice locale de ambele niveluri, în calitatea lor de furnizor de date vor:

- asigura furnizarea informațiilor în baza de date a Registrului;

- asigura păstrarea documentelor autorităților locale incluse în Registru, în original, până la predarea lor spre păstrare în arhivă;

- asigura și amenaja locuri de muncă autorizate cu echipament tehnic respectiv pentru utilizatorii Registrului;

- efectua acțiunile de asigurare a securității informației, să documenteze cazurile și tentativele de încălcare a acesteia, precum și să întreprindă măsurile ce se impun pentru prevenirea și lichidarea consecințelor;

- prelucra doar datele strict necesare îndeplinirii atribuțiilor lor de serviciu, asigurând pe parcurs confidențialitatea și toate măsurile organizatorice și tehnice necesare pentru protecția datelor cu caracter personal împotriva distrugerii, modificării, blocării, copierii, răspândirii, precum și împotriva altor acțiuni ilicite, măsuri menite să asigure un nivel de securitate adecvat în ceea ce privește riscurile prezentate de prelucrare și caracterul datelor prelucrate, în conformitate cu legislația în vigoare;

- asigura accesul securizat la informația din Registru, respecta condițiile de securitate și a regulilor de exploatare a acesteia;

- efectua deservirea tehnică a locurilor de muncă conectate la Registru, înlătura, în caz

de necesitate, defecțiunile tehnice ale echipamentelor tehnice respective;

- raporta imediat, în formă verbală și scrisă, administratorului de sistem despre cazurile de încălcare a securității informaționale a Registrului;

- informa Cancelaria de Stat despre orice situație care face imposibilă furnizarea informațiilor în baza de date a Registrului. [2]

Vizavi de actele autorităților administrației publice locale cerințele rămân a fi cele generale prevăzute de Legea nr. 100 din 22.12.2017 cu privire la actele normative [3] și Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 115 din 28.02.1996 pentru aprobarea Instrucțiunilor cu privire la ținerea lucrărilor de secretariat în organele administrației publice locale ale Republicii Moldova. [4]

Textul actului publicat în Registru de către autoritățile administrației publice locale trebuie să fie o reproducere exactă a actului emis/adoptat și semnat/contrasemnat de persoanele responsabile, cu aplicarea ștampilei, în varianta scanată (PDF). Actele administrative care conțin date cu caracter personal urmează a fi publicate cu respectarea prevederilor Legii nr. 133 din 8 iulie 2011 privind protecția datelor cu caracter personal. [5]

Responsabilitatea pentru autenticitatea, plenitudinea și integritatea actelor administrative publicate în Registru le revine secretarilor consiliilor raionale/municipale/locale și angajaților autorizați desemnați de către autoritățile administrației publice locale în condițiile prevederilor prezentului Regulament. Tot în sarcina acestora, potrivit art. 39 alin. (1), lit. h1) din Legea nr. 436-XVI din 28.12.2006 privind administrația publică locală, intră asigurarea includerii actelor autorității administrației publice locale în Registrul de Stat al actelor locale, în conformitate cu legea. [6]

Concluzie. Sarcina privind plasarea corespunzătoare a actelor în Registru revine secretarului, inclusiv autenticitatea, integritatea și plenitudinea acestuia, în pofida

competențelor proprii prevăzute anterior în Legea nr.436/2006.

Or, aici remarcăm că autorul a prevăzut că sarcina de a plasa în Registru actele autorităților locale poate reveni oricărei persoane desemnate prin actul emis/adoptat de autoritatea locală. Această persoană poate fi orice angajat din subordinea autorității ori un angajat autorizat, ori secretarul va rămâne responsabil de întreaga procedură, inclusiv calitatea actului.

Modificarea, completarea, abrogarea sau anularea actului publicat în Registru poate fi efectuată de angajații autorizați în baza actului administrativ de modificare, completare, abrogare sau hotărâri definitive și irevocabile a instanței de contencios administrativ.

În cazul rectificării actelor (rectificarea erorii materiale se face în 24 de ore de la data includerii informației ce conține erori) există următoarea posibilitate:

- a) includerea în Registru a notei motivate de rectificare, semnate de către secretarul consiliului local, care va conține textul rectificat și data operării rectificării;

- b) substituirea actului rectificat în original, care va fi plasat în Registru, înlocuind actul administrativ ce conține eroare.

Dacă termenul este omis, rectificarea actului administrativ în Registru urmează să aibă loc în baza unui nou act administrativ emis/adoptat de către autoritatea emitentă.

Întrucât scopul Registrului reprezintă transparentizarea procesului decizional la nivel local, constatăm că acesta va permite vizualizarea actelor cu caracter normativ ale autorităților administrației publice locale și datele din fișa de evidență incluse în Registru. Actele pot fi accesate în regim de vizualizare și/sau transcrise gratuit și fără restricții prin intermediul unui navigator Internet (browser web).

Registrul permite căutarea și identificarea actelor administrative prin intermediul modului de căutare, în funcție de caracteristicile specifice ale actului (autoritatea emitentă, numărul de evidență, data emiterii, tipul ac-

tului, denumirea actului, domeniul de reglementare etc.).

Actele autorităților publice locale cu caracter individual incluse în Registrul nu pot fi accesate sau vizualizate public, la acestea vor avea acces restricționat și vor putea fi vizualizate doar de angajații autorizați din aria de activitate. Actele cu caracter individual vor fi păstrate în două exemplare în Registrul, din care unul este prevăzut pentru persoanele autorizate din cadrul autorităților administrației publice locale emitente, Cancelariei de Stat și oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat, cu vizualizare deplină. Pentru vizualizarea publică a celui de-al doilea exemplar, va fi accesibilă varianta depersonalizată a actului, prin hașurarea datelor cu caracter individual.

Nerespectarea prevederilor Legii nr. 436/2006 de către persoanele responsabile (secretari) atrage după sine sancțiunea contravențională. Potrivit art. 326 1 din Codul contravențional, [7] secretarii vor fi amendați pentru următoarele încălcări:

- aprobarea de către autoritatea administrației publice locale a unui act normativ al cărui proiect nu a fost publicat în vederea consultării publice;

- omiterea de către persoana responsabilă a termenului prevăzut de lege privind includerea actelor emise de autoritățile administrației publice locale, inclusiv a proceselor-verbale ale ședințelor consiliului local, a documentelor și informațiilor prevăzute de lege, în Registrul de stat al actelor locale;

- împiedicarea accesului liber la ședințele consiliului local;

- includerea în Registrul de Stat al actelor locale a unui text care diferă de textul actului aprobat de autoritatea competentă;

- neinclusiunea pe ordinea de zi a ședinței consiliului local (raional) de către persoana responsabilă a notificării oficiului teritorial al Cancelariei de Stat.

Respectiv, se constată un nivel înalt de responsabilizare a autorității administrației

publice locale, în special a secretarului. În condițiile existente, autoritățile publice locale se confruntă cu un șir de deficiențe, inclusiv: lipsa utilajului tehnic pentru implementarea Registrului (scanner, imprimantă), resurse umane insuficiente, cursuri de instruire pentru implementarea Registrului, dar și pentru utilizarea calculatorului. Problemele enunțate vor crea bariere și nemulțumiri din partea autorităților publice locale odată cu intrarea în vigoare a Legii 161/2016, întrucât, în perioada de pilotare, autoritățile publice locale au rămas inerte la acțiunile ce urmau a fi întreprinse la acel moment (chiar și dotarea cu tehnică). Dar, precum am menționat, legiuitorul a oferit termenul de 27 de luni de la publicarea actului normativ până la intrarea în vigoare a acestuia, pentru identificarea, soluționarea și pregătirea necesară implementării Registrului.

În concluzie vom puncta următoarele:

- registrul este o platformă obligatorie pentru transparentizarea procesului decizional;

- nu toate autoritățile publice locale dispun de tehnică pentru implementarea prevederilor Legii nr. 436/2006;

- persoana responsabilă urmează a fi remunerată corespunzător responsabilității acordate de cadrul normativ;

- autoritățile administrației publice locale urmează să nu pună în sarcina secretarului sarcinile ce țin de includerea actelor. Partea tehnică să revină altui specialist, pentru segregarea sarcinilor în cadrul autorității;

- prin Registrul electronic, la moment, are loc dublarea unor acțiuni ce țin de prezentarea actelor spre control administrativ Oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat (și electronic, și pe suport de hârtie) ceea ce duce la crearea dificultăților în procesul de transparentizare a actelor locale;

- implicarea activă a persoanelor responsabile de includerea actelor locale în Registrul pentru evitarea amenziilor stabilite de Codul contravențional.

BIBLIOGRAFIE

1. Strategia privind reforma administrației publice pentru anii 2016-2020. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 911 din 25.07.2016. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 256-264.
2. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 672 din 28.08.2017 pentru aprobarea regulamentelor cu privire la Registrul de Stat al actelor locale. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 322-328/775 din 01.09.2017.
3. Legea nr. 100 din 22.12.2017 cu privire la actele normative. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 7-17/34 din 12.01.2018.
4. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 115 din 28.02.1996 pentru aprobarea Instrucțiunilor cu privire la ținerea lucrărilor de secretariat în organele administrației publice locale ale Republicii Moldova. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 42-44/344 din 28.06.1996.
5. Legea nr. 133 din 8 iulie 2011 privind protecția datelor cu caracter personal. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 170-175/492 din 14.10.2011.
6. Legea nr. 436-XVI din 28.12.2006 privind administrația publică locală. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 32-35/116 din 09.03.2007.
7. Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218-XVI din 24.10.2008. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 3-6/15 din 16.01.2009. Republicat: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 78-84/100 din 17.03.2017.

Prezentat: 27 noiembrie 2018.

E-mail: dianachiriacc@mail.ru